

KONSULTASJONER MELLOM STATEN OG KOMMUNESEKTOREN

**REFERAT FRA DET
1. KONSULTASJONSMØTET
12. mars 2019**

Saksnr.: 19/213

Tilstede: *Fra staten:* Finansminister Siv Jensen, statssekretær Aase Marthe J. Hoppingmo (KMD), statssekretær Lars Jacob Hiim (KMD), statssekretær Thorleif Fluer Vikre (KMD), statssekretær Brage Baklien (FIN), statssekretær Sverre Vatnar (FIN), Sølve Monica Steffensen (KMD adm.)

Fra KS: Leder Gunn Marit Helgesen, 2. nestleder Bjørn Arild Gram, Terje Søviknes, Ole Haabeth, Rune Sjurgard, Lasse Hansen (adm.), Helge Eide (adm.), Torbjørn Eika (adm.)

Dato: 12. mars kl. 12.00–14.00

Møteleder: Finansminister Siv Jensen (FIN)

Referent: Baard Krag og Helga Aanderaa (KMD)

1. Konsultasjonsmøtet

Finansminister Siv Jensen innledet med å ønske KS velkommen til konsultasjonsmøtet.

Jensen redegjorde kort for den økonomiske situasjonen: Det er god vekst i fastlandsøkonomien, fallende ledighet, sysselsettingsandelen er økende og konkurranseevnen er styrket. Prioritering i budsjettene blir viktig framover.

Helgesen sa den økonomiske situasjonen og stramme budsjetter i tiden framover gjør det viktig at kommunesektoren har handlingsrom til å gjennomføre omstilling.

2. Notat fra TBU av mars 2019 om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Hiim redegjorde kort for hovedpunktene i TBU-notatet om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren.

Følgende avsnitt jf. utvalgets situasjonsforståelse innarbeides i endelig materiale:

"I årene framover må kommunesektoren ta høyde for at årlige merkostnader knyttet til den demografiske utviklingen vil øke. Tidligere beregninger indikerer at de årlige økningene i kostnadene knyttet til demografiske endringer vil nå en foreløpig topp i 2027 på anslagsvis 5 mrd. 2018-kroner. Størstedelen av merkostnadene vil være knyttet til den eldre delen av

befolkningen. Det er også usikkerhet knyttet til hvor mye det er rom for å øke offentlige utgifter."

3. Notat fra TBU av mars 2019 om demografisk utvikling og kommunesektorens utgifter - sammendrag

Hiim redegjorde kort for hovedpunktene i TBU-notatet om demografisk utvikling og kommunesektorens utgifter.

Helgesen sa at TBU bidrar til at partene har en felles virkelighetsoppfatning. Det forventes midlertidig nedgang i 16-18 åringer i videregående skole. Det er krevende å bygge ned og opp tjenestetilbudet som følge av slike svingninger. Kommunene har foretatt betydelige investeringer. Dette påvirker det økonomiske handlingsrommet.

Haabeth viste til dersom man lykkes med å få voksne til gjennomføre videregående opplæring, slik Østfold har gjort, kan det bli en økning, selv om antallet 16-18 åringer går ned.

4. Innspill fra KS

4.1 Forventninger til kommuneøkonomien i statsbudsjettet for 2020

Helgesen sa at det er avgjørende at kommunesektoren får dekket merkostnadene knyttet til demografi og pensjon. Det er viktig å unngå statlig detaljstyring.

Fullfinansiering av nye oppgaver

Helgesen sa at fylkeskommunene er bekymret for overføringen av fylkesveiadministrasjon. Fullfinansiering av oppgaven er viktig. Haabeth viste til at kostnadselementer som ulikheter i premiesats, arbeidsgiveravgift og omstillingskostnader vil komme i tillegg til lønn. Særskilt fordeling av midlene bør vurderes.

Helgesen sa at KS mener bemanningsnorm i barnehage ikke er fullfinansiert. Helårseffekt av lærernorm i grunnskolene må dekkes.

Hiim viste til svarmerknad i materialet fra KMD. Oppsummert har kommunene en solid økonomisk plattform ved inngangen til 2019. Regjeringen legger til grunn at kommunesektoren skal ha gode og forutsigbare økonomiske rammer. I kommuneproposisjonen i mai vil de første signalene om inntektsrammer for 2020 bli gitt.

Horrigmo viste til svarmerknad fra KD. Når det gjelder overføring av fylkesvegvegadministrasjon, følger KMD prosessen med oppgaveoverføringen tett. Siden prosessen med avtaleinngåelse ennå pågår, vil budsjettvirkningen tidligst være klar til statsbudsjettet. KMD er kjent med KS' syn på finansiering av fylkesveiadministrasjon.

Økende utgifter

Helgesen sa det er økende utgifter på flere områder, jf. innspillet. KS mener at kommuneproposisjonen og statsbudsjettet bør omtale faktorer som bidrar til utgiftsvekst.

Hiim sa at rammefinansiering ligger til grunn som hovedprinsipp. Når det gjelder bostøtteordningen ble det i 2017 innført ny prisjusteringsmodell som sikrer at realverdien av bostøtten opprettholdes år for år.

Horrigmo sa at det har vært en svært sterkt vekst fra 2004 i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester. Staten og kommunesektoren deler bekymringen for veksten i ordningen. I 2018 ble ordningen gjennomgått. Det vil bli satt i gang en FoU der det skal gjøres en vurdering av mulige insentivvirkninger av toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester og rapporteringsordningen for personer med psykisk utviklingshemming til inntektsystemet for kommunene. På Granavolden ble regjeringen enig om å beholde en god toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester.

Gram sa at det er en bekymring for at veksten i ressurskrevende tjenester går på bekostning av eldreomsorgen.

Helgesen sa at KS har igangsatt en FoU om vakt- og beredskapsordninger i kommunesektoren.

Innlemminger i tilknytning til regionreformen

Helgesen sa at KS er spent på totalen når det gjelder innlemminger knyttet til regionreformen. Hun viste videre til at regionale utviklingsmidler over tid har blitt redusert. Det er viktig at fylkeskommunene har virkemidler hvis de skal lykkes i samfunnsutviklerollen.

Rune Sjugard sa at digital infrastruktur er viktig.

Horrigmo sa at overføring av oppgaver til fylkeskommunene vil i utgangspunktet følges av rammeoverføringer innenfor en uendret utgiftsside på statsbudsjettet. Flytting av oppgaver mellom forvaltningsnivåene må følge det finansielle ansvarsprinsippet. Dette innebærer at overføring av oppgaver til fylkeskommunene skal følges av tilsvarende overføring av økonomiske ressurser.

Særskilte budsjettsatsinger som angår kommunesektoren

Helgesen sa at regjeringen i Granavolden-plattformen synliggjør ambisjoner på flere områder. Satsingen på el-ferger er kostnadskrevende. I satsingen på digitalisering er det et godt samarbeid.

Jensen viste til at det er dialog med Skattetaten om tilrettelegging for bredere deling av data. Tilrettelegging for deling av data kan gi effektiviseringsgevinster på flere områder.

4.2 Regjeringsplattformen og handlingsrommet for lokaldemokratiet

Helgesen sa at noen saker i regjeringsplattformen kan innebære detaljstyring av kommunesektoren. Lokalt selvstyre er viktig. Variasjon kan være ønsket, bidrar til et sterkt lokaldemokrati.

Søviknes sa det er store forventninger knyttet til at arealpolitikken i plattformen blir omsatt i forskriftsendringer.

Hiim sa regjeringen allerede har gjort mye innenfor arealpolitikken. Det jobbes nå med regelendringer. Regjeringen vil komme tilbake til dette.

Horrigmo sa at regjeringen deler ønsket om et sterkt lokaldemokrati. F.eks. ny kommunelov og igangsatte reformer viser dette. Det er en balansegang mellom lokalt handlingsrom og satsinger som ønskes gjennomført. Kommunesektoren skal ha handlingsrom for å

effektivisere. I kommuneproposisjonen for 2020 vil det bli presentert en helhetlig, flerårig innlemmingsplan.

5. Involvering av kommunesektoren i arbeidet med statlige lovutredninger rettet mot kommunesektoren

Helgesen viste til innmeldt sak om lovmedvirkning av tolkeloven: KS er høringsinstans og det vil bli tatt initiativ til et møte mens forslaget er på høring. Helgesen stilte spørsmål om det er lovmedvirkning.

6. Kostnadsberegningssaker

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

7. Bilaterale avtaler

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

Eventuelt

Ingen saker til eventuelt

Finansminister Siv Jensen takket for møtet.